

Sygn. akt VIII U 1626/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Anna Capik-Pater
Protokolant:	Mirosława Wandachowicz

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2018 r. w Gliwicach

sprawy J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania J. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 18 sierpnia 2016 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSR del. Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 1626/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 sierpnia 2016 r., znak: (...), organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. W. prawa do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu wskazał, że nowo wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru był niższy niż 250%.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony podniósł, że spełnia warunki do przeliczenia świadczenia. Domagał się przeliczenia świadczenia w oparciu o art. 110 a ustawy emerytalnej. Podniósł, że nie może ponosić ujemnych konsekwencji obowiązujących w minionych latach przepisów pozwalających na nieprzechowywanie dokumentów dotyczących uzyskiwanych zarobków i wynikających z tego składek na ubezpieczenie społeczne.(k. 2 i k. 20)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. W. urodził się (...) W okresie od 1 września 1963 r. do 14 czerwca 1966r. uczęszczał do (...) Szkoły (...) w K.. Ponadto w 1972 r. ubezpieczony ukończył Technikum Górnicze Ministerstwa Górniczego i (...) Wydział dla Pracujących w R., gdzie uzyskał prawo używania tytułu technik mechanik o specjalności mechanika górnicza.

Ubezpieczony uzyskał prawo do emerytury o symbolu (...) od dnia 7 czerwca 1991 r.; o symbolu (...) od dnia 1 grudnia 2005 r. oraz o symbolu (...) od dnia 1 lutego 2013 r.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury przyznanej ubezpieczonemu został ustalony w oparciu o zarobki z 3 lat kalendarzowych, tj.: za lata 1985-1987.

W dniu 1 lipca 2016 r. ubezpieczony wniósł o ponowne ustalenie wysokości emerytury na podstawie art. 110 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zaskarżoną decyzją z dnia 18 sierpnia 2016 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do przeliczenia świadczenia w oparciu o art. 110 a ustawy emerytalnej, bowiem nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru był niższy niż 250%. W uzasadnieniu organ rentowy poinformował ubezpieczonego, że nie spełnia on warunków do ponownego ustalenia wysokości aktualnie pobieranej emerytury, tj. emerytury przyznanej od dnia 1 grudnia 2005 r., zgodnie z w/w przepisem, ponieważ nie osiągał on zarobków objętych składką na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po przyznaniu aktualnie pobieranej emerytury.

Następnie w dniu 18 sierpnia 2016 r. organ rentowy wskazał, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 10 lat kalendarzowych z ostatniego 20 lecia przed zgłoszeniem wniosku i ponowne ustalenie emerytury, tj. za lata od 1996 r. do 2015 r. wyniósł 53,09%, a z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury, tj. za lata od 1978 do 1991, 1997-2003 wyniósł 214,49%.

W okresie aktywności zawodowej, ubezpieczony był zatrudniony:

a) od 8 czerwca 1966r. do 15 lipca 1991 r. w KWK (...) w K. z tym, że:

- od 8 czerwca 1966 r. do 31 grudnia 1969 r. i od 1 stycznia 1970 r. do 31 maja 1976 r. jako ślusarz pod ziemią,

- od 1 czerwca 1976 r. do 30 września 1978 r. jako dozorca oddz. Urz. (...) pod ziemią,

- od 1 października 1978 r. do 15 lipca 1991 r. jako sztygar zmianowy oddz. Masz. Pod ziemią,

b) od 14 stycznia 1997 r. do 31 grudnia 2004 r. w Banku Spółdzielczym w K..

(...) SA Zakład (...) poinformowała, że nie posiada dokumentacji płacowej ubezpieczonego sprzed 1978 r.

W toku postępowania Sąd zwrócił się do biegłego z zakresu rent i emerytur Z. T. o ponowne ustalenie wysokości emerytury ubezpieczonego na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej przy zastosowaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia, po uprzednim odtworzeniu jego wynagrodzeń za lata 1966-1977 na podstawie akt osobowo-płacowych i obowiązujących w tym okresie przepisów płacowych

oraz dodatkowo przy przyjęciu, że ubezpieczony pracował po dwie niedziele w miesiącu od 1975 r. do 1980 r., a później do 1990 r. po jednej niedzieli w miesiącu, w niedzielę pracował na zmianie A, oraz równocześnie, że ubezpieczony pracował na trzy zmiany po 1/3 miesiąca każdą zmianę w okresie od 1975 do 1990, z tym że w okresie od września 1967 r. do czerwca 1972 r., tj. w czasie pięciu lat nauki w Technikum, pracował włącznie na zmianie nocnej.

W związku z tym, że w w/w okresach zatrudnienia ubezpieczony pracował na zmianę nocną, to otrzymywał dodatek za pracę nocną. Zgodnie z przepisami Zbiorowego Układu Pracy dla pracowników fizycznych i umysłowych

zatrudnionych w zakładach pracy Ministerstwa Górnictwa i Energetyki (ZUP) z dnia 1 kwietnia 1957 r., za normalną pracę nocną przysługiwał dodatek wynoszący za każdą przepracowaną godzinę przy pracy na dniówkę 10% podstawowej stawki godzinowej wynagrodzenia, wynikającej z osobistego zaszeregowania. Do wynagrodzeń za okres od września 1967 r. do czerwca 1972 r. ubezpieczonemu przysługiwał dodatek w wysokości 10% wynagrodzenia podstawowego za pracę w nocy.

Natomiast w okresie od 1 stycznia 1975 r. do odtwarzania wynagrodzeń należy zastosować przepisy Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Węglowego z dnia 1 stycznia 1975 r. (UZP dla PW). Zgodnie z tym:

- dodatek za pracę w niedzielę wynosił 100% (art. 8 ust. ZUP dla PW z 1 stycznia 1975 r.);
- dodatek za pracę w nocy (zmiana C) w wysokości 30% - zgodnie z par. 30 ust. 1 a załącznika nr 1 do UZP dla PW z 1 stycznia 1975r. Z uwagi na fakt, iż od 01 czerwca 1976 roku ubezpieczony pracował jako dozorca oddz. urz. maszyn pod ziemią i otrzymywał wynagrodzenie jako płacę podstawową miesięczną, należy w tym okresie do wyliczania dodatku zastosować zapisy § 10 ust 1 załącznika nr 2 do UZP dla PW z 1 stycznia 1975r. Wysokość dodatku będzie wynosiła 30%.
- dodatek z pracą poza pierwszą zmianą (na zmianie B) - w wysokości 10% zgodnie z par. 31 ust. 1 załącznika nr 1 do UZP dla PW z 1 stycznia 1975r. Od 1 czerwca 1976 roku do wyliczania dodatku za pracę na II zmianie stosuje się §10 ust 3 załącznika nr 2 do UZP dla PW z 1 stycznia 1975r. Wysokość dodatku będzie wynosiła 10%.

W okresie od 1 czerwca 1976 roku odwołujący otrzymywał stałą miesięczną płacę zasadniczą. Aby wyliczyć stawkę godzinową należało miesięczną płacę zasadniczą podzielić przez 200 zgodnie z art. 9 UZP dla PW - za podstawę obliczenia dodatków dla pracowników płatnych miesięcznie przyjmuje się 1/200 miesięcznej płacy zasadniczej.

Ubezpieczony otrzymywał również specjalne wynagrodzenie miesięczne z tytułu Karty Górnika. Odwołujący w okresie do 31maja 1976 roku pracował jako ślusarz pod ziemią i był zaszeregowany do V kategorii, okres pracy ponad 5- 10 lat. Zgodnie z tabelą, odwołującemu przysługiwało wynagrodzenie z Karty Górnika w wysokości 23,20 zł na dniówkę (łącznie z dniówkami w niedziele) podwyższone o 100% zgodnie z par. 25 ust 7. Od 1 czerwca 1976 roku wynagrodzenie z Karty Górnika wyliczone zgodnie z par. 9 pkt. 9 i tabelą nr 7 załącznika nr 2 do UZP dla PW z 1 stycznia 1975 r. - 13 kategoria zaszeregowania okres pracy ponad 10-20 lat.

Niezależnie od powyższego ubezpieczony otrzymywał także deputat węglowy w pełnej wysokości. Do kwietnia 1971 roku odwołującemu przysługiwało 2 tony na rok a od maja 1971 roku 8 ton na rok (ubezpieczony zawarł związek małżeński w dniu (...)). Cena za 1 tonę węgla deputatowego wynosiła 500 zł/tonę w okresie do 31grudnia 1970 roku, a od 1 stycznia 1971 roku do 31 grudnia 1981 roku 550zł/tonę.

1966 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 181 dniówek x 56 zł = 10 136 zł

Karta Górnika: 0zł

Deputat węglowy: 583,33 zł

Razem: 10 719,33 zł

1967 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 202 dniówki x 56 zł + 107 dniówek x 60 zł = 17 732 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 642 zł

Karta Górnika: 1 342 zł

Deputat węglowy: 1 000 zł

Razem: 20 716 zł

1968 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 225 dniówki x 60zł + 52 dniówki x 64 zł + 27 dniówek x

106 zł = 19 690 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 1 969 zł

Karta Górnika: 2 494,50 zł

Deputat węglowy: 1 000 zł

Razem: 25 153,50 zł

1969 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 321 dniówki x 106zł = 34 026 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 3 402,60 zł

Karta Górnika: 5 103,90 zł

Deputat węglowy: 1 000 zł

Razem: 43 532,50 zł

1970 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 263 dniówki x 106zł + 50 dniówek x 118 zł = 33 778 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 3 377,80 zł

Karta Górnika: 5 066,70 zł

Deputat węglowy: 1 000 zł

Razem: 43 222,50 zł

1971 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 54 dniówki x 118zł + 260 dniówek x 106 zł = 33 932 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 3 393,20 zł

Karta Górnika: 5 089,80 zł

Deputat węglowy: 3 300 zł

Razem: 45 715 zł

1972 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 304 dniówki x 106zł = 32 224 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 1 610,80 zł

Karta Górnika: 4 833,60 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 43 068,80 zł

1973 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 306 dniówek x 106zł = 32 436 zł

Karta Górnika: 4 865,40 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 41 701,40 zł

1974 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 303 dniówki x 106zł = 32 118 zł

Karta Górnika: 4 817,70 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 41 335,70 zł

1975 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 292 dniówki x 148zł = 46 768 zł

Dodatek za pracę w niedzielę: 12 x 296 zł = 3 552 zł

Dodatek za pracę na zmianie B: 1 440,53

Dodatek za pracę na zmianę C: 4 321,60 zł

Karta Górnika: 14 662,40 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 75 144,53 zł

1976 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 112 dniówek x 148zł + 7 x 4 300 zł = 48 156 zł

Dodatek funkcyjny: 7 x 600 zł = 4 200 zł

Dodatek za pracę w niedzielę: 5 x 296 zł + 7 x 430 zł = 3 888 zł

Dodatek za pracę na zmianie B: 1 555,87 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 4 667,60 zł

Karta Górnika: 18 960,80 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 85 828,27 zł

1977 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 12 x 4 300 zł = 51 600 zł

Dodatek funkcyjny: 8 600 zł

Dodatek za pracę w niedzielę: 12 x 344 zł = 4 128 zł

Dodatek za pracę na zmianie B: 1 720 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 5 160 zł

Karta Górnika: 22 800,00 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 98 408 zł

Natomiast stosunek wynagrodzenia ubezpieczonego do średniego wynagrodzenia w kraju wynosi:

Rok	Wynagrodzenie (bez premii i technicznej produkcyjnej)	Średnia krajowa	Stosunek wynagrodzenia ubezpieczonego do średniego krajowej (w %)
1966	10 719,33	23 208	46,19
1967	20 716,00	24 192	85,63
1968	25 153,5	25 272	99,53
1969	43 532,50	26 088	166,87
1970	43 222,50	26 820	161,16
1971	45 715	28 296	161,56
1972	43 068,80	30 108	143,05
1973	41 701,40	33 576	124,20

1974	41 335,70	38 220	108,15
1975	75 144,53	46 956	160,03
1976	85 828,27	51 372	167,07
1977	98 408	55 152	178,43
1978	133 155,00	58 644	227,06
1979	148 773,00	63 924	232,73
1980	185 282,00	72 480	255,63
1981	227 113,00	92 268	246,14
1982	385 014,00	139 572	275,85
1983	457 721,00	173 700	263,51
1984	662 153,00	202 056	327,71
1985	866 229,00	240 060	360,84
1986	1 063 461,00	289 140	367,80
1987	1 216 326,00	350 208	347,32
1988	1 909 425,00	637 080	299,72
1989	6 227 295,00	2 481 096	250,99
1990	33 250 299,00	12 355 644	269,11
1991	30 996 384,00	21 240 000	145,93
1992	0	35 220 000	0
1993	0	47 940 000	0

1994	0	63 936 000	0
1995	0	8 431 000	0
1996	0	10 476 000	0
1997	7 016,25	12 743,16	55,06
1998	8 787,62	14 873,88	59,08
1999	16 492,46	20 480,88	80,53
2000	15 575,50	23 085,72	67,47
2001	17 060,50	24 742,20	68,95
2002	18 641,00	25 598,52	72,82
2003	18 668,50	26 417,64	70,67
2004	15 478,94	27 474,84	56,34
2005	0	28 563,48	0

Suma wskaźników z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu zatrudnienia ubezpieczonego, tj. z lat 1969-1971, 1975-1991 wynosi 4 865,46 %.

Zgodnie z powyższym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi **243,27%** (4 865,46 : 20)

Natomiast suma wskaźników z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z dwudziestolecia 1996-2015, tj. z lat 1996-2005- wynosi 530,92%.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi **53,09%**

Powyższe wyliczenie hipotetycznego wynagrodzenia, które otrzymywał ubezpieczony zawiera wyłącznie te jego elementy, co do których istnieje pewność, iż faktycznie były one zaliczane do wynagrodzenia i , że je faktycznie w określonej wysokości otrzymywał tj.: wynagrodzenie zasadnicze, dodatek funkcyjny, dodatek za pracę w niedzielę (100%), dodatek za pracę na zmianie B (10%), dodatek za pracę na zmianie C (30%), deputat węglowy, świadczenie z Karty Górnika.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta organu rentowego, akta osobowe ubezpieczonego, zeznania ubezpieczonego złożone na rozprawie w dniu 2 grudnia 2016 r. (k.21-22); zeznania świadka E. J. złożone na rozprawie w dniu 11 sierpnia 2017 r. (k.90); zeznania świadka H. N. złożone na rozprawie w dniu 11 sierpnia 2017 r. (k.90-91);

świadczenie ukończenia technikum zawodowego przez ubezpieczonego (k.97-98) opinię biegłego sądowego Z. T. z dnia 31 marca 2017 r. (k.35-62) wraz z opinią uzupełniającą z dnia 17 listopada 2017 r. (k.106-119).

Sąd częściowo podzielił opinię główną wraz uzupełniającą sporządzoną przez biegłego Z. T.. W ocenie Sądu biegły sądowy bezpodstawnie zaliczył ubezpieczonemu do osiąganego wynagrodzenia w latach 1966-1977 premie techniczne i produkcyjne. W aktach sprawy brak jest dostatecznej dokumentacji, iż ubezpieczony takie świadczenia otrzymywał i w jakiej wysokości. Skoro nie ma wiarygodnych źródeł, przy użyciu których można byłoby z pewnością stwierdzić, iż sporne premie ubezpieczony otrzymywał, to Sąd nie może zaliczyć wskazanych przez biegłego kwot do osiąganego wynagrodzenia. Odtworzenie wynagrodzenia ubezpieczonego musi dotyczyć wyłącznie tylko tych składników, które ubezpieczony z pewnością otrzymywał i istnieją dowody, które to potwierdzają. W związku z tym nie może ono opierać się na domniemaniach, w sytuacji gdzie brak jest jakichkolwiek dowodów potwierdzających otrzymywane – w przypadku ubezpieczonego - premie. Ubezpieczony nie wykazał również w toku postępowania, aby takie świadczenia uzyskiwał. Tym samym zarzuty organu rentowego podniesione w piśmie z dnia 16 stycznia 2018 r. w tym zakresie są zasadne (k.132). Wskazać należy, że sporna premia miała charakter uznaniowy, a nie stały. Była uzależniona od wielu czynników, w tym wydobycia całej kopalni, postępu danej ściany czy oceny danego pracownika przez jego przełożonych. W tym miejscu należy wyraźnie zaznaczyć, że dowód z opinii biegłego sądowego, jak każdy inny dowód podlega ocenie Sądu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 października 2017 r., sygn. akt I ACa 357/17). Ponadto zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 11 grudnia 2017 r. (sygn. akt III AUa 68/17) „Jakkolwiek opinia biegłego jest oparta na wiadomościach specjalnych, to podlega ona ocenie sądu w oparciu o cały zebrany w sprawie materiał, a zatem na tle tego materiału dowodowego koniecznym jest stwierdzenie, czy ustosunkowała się ona do wynikających z innych dowodów faktów mogących stanowić podstawę ocen w opinii zawartych oraz czy opierając się na tym materiale w sposób logiczny i jasny przedstawia tok rozumowania prowadzący do sformułowanych w niej wniosków”. Jak już wyżej wskazano, z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego nie wynika jednoznacznie, aby ubezpieczony otrzymywał sporne świadczenia. W pozostałym zakresie Sąd podzielił opinie biegłego, bowiem są one spójne, logiczne i poparte wieloletnim doświadczeniem. Poza spornymi premiami biegły słusznie uwzględnił te składniki wynagrodzenia, co do których jest pewność, iż ubezpieczony je otrzymywał, tj.: wynagrodzenie zasadnicze, dodatek funkcyjny, dodatek za pracę w niedzielę (100%), dodatek za pracę na zmianie B (10%), dodatek za pracę na zmianie C (30%), deputat węglowy, świadczenie z Karty Górnika. W związku z tym, Sąd nie uznał iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony przez biegłego jest odpowiedni i dokonał własnych obliczeń. Jednocześnie Sąd nie uwzględnił pozostałych zarzutów podniesionych przez organ rentowy, uznając je za sprzeczne nie tylko z opinią biegłego sądowego, której w tym zakresie Sąd dał wiarę, ale i pozostałym materiałem dowodowym. Tym samym zarzuty organu rentowego w tym zakresie są bezpodstawne.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków E. J. oraz H. N. uznając je za wiarygodne. Świadkowie pracowali razem z powodem, znali specyfikę wykonywanej przez niego pracy. Ponadto ich zeznania nie zostały w żaden skuteczny sposób zakwestionowane w toku przewodu sądowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego J. W. nie zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadza się do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunki do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017.1383 j.t.).

Zgodnie z powołanym przepisem wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek

o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,

- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Zatem – jak już to wskazano wcześniej - kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym.

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, podkreślić należy, że biegły sądowy wprawdzie odtworzył wynagrodzenie ubezpieczonego za lata 1966-1977 i obliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, który przekroczył 250%, lecz obliczenia te nie zostały dokonane w sposób prawidłowy. Biegły zaliczył ubezpieczonemu do osiąganego wynagrodzenia premie techniczną i produkcyjną, pomimo braku dowodów, że świadczenia te ubezpieczony otrzymywał. W związku z tym, Sąd nie dał wiary opinii biegłego w tym zakresie i musiał dokonać własnych obliczeń. Sąd odtworzył osiągnięte przez ubezpieczonego wynagrodzenia z pominięciem tego składnika. W obliczeniach uwzględnił wyłącznie te składniki wynagrodzenia, co do których jest pewność, że biegły je otrzymywał, tj.: wynagrodzenie zasadnicze, dodatek funkcyjny, dodatek za pracę w niedzielę (100%), dodatek za pracę na zmianie B (10%), dodatek za pracę na zmianie C (30%), deputat węglowy, świadczenie z Karty Górnika. Następnie Sąd obliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru zarówno z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu zatrudnienia ubezpieczonego, jak i z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z dwudziestolecia 1996-2015, tj. z lat 1996-2005. W obu przypadkach jego wysokość nie przekroczyła wymaganych 250%.

Reasumując, skoro wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest niższy niż 250%, to ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do ponownego przeliczenia pobieranej przez niego emerytury górniczej z zastosowaniem art.110a ustawy, to jest z uwzględnieniem podstawy wymiaru wyliczonej na nowo zgodnie z art.15 ustawy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego jako bezzasadne.

SSR del. Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 1626/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 sierpnia 2016 r., znak: (...), organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. W. prawa do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu wskazał, że nowo wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru był niższy niż 250%.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony podniósł, że spełnia warunki do przeliczenia świadczenia. Domagał się przeliczenia świadczenia w oparciu o art. 110 a ustawy emerytalnej. Podniósł, że nie może ponosić ujemnych konsekwencji obowiązujących w minionych latach przepisów pozwalających na nieprzechowywanie dokumentów dotyczących uzyskiwanych zarobków i wynikających z tego składek na ubezpieczenie społeczne.(k. 2 i k. 20)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. W. urodził się (...) W okresie od 1 września 1963 r. do 14 czerwca 1966r. uczęszczał do (...) Szkoły (...) w K.. Ponadto w 1972 r. ubezpieczony ukończył Technikum Górnicze Ministerstwa Górniczego i (...) Wydział dla Pracujących w R., gdzie uzyskał prawo używania tytułu technik mechanik o specjalności mechanika górnicza.

Ubezpieczony uzyskał prawo do emerytury o symbolu (...) od dnia 7 czerwca 1991 r.; o symbolu (...) od dnia 1 grudnia 2005 r. oraz o symbolu (...) od dnia 1 lutego 2013 r.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury przyznanej ubezpieczonemu został ustalony w oparciu o zarobki z 3 lat kalendarzowych, tj.: za lata 1985-1987.

W dniu 1 lipca 2016 r. ubezpieczony wniósł o ponowne ustalenie wysokości emerytury na podstawie art. 110 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zaskarżoną decyzją z dnia 18 sierpnia 2016 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do przeliczenia świadczenia w oparciu o art. 110 a ustawy emerytalnej, bowiem nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru był niższy niż 250%. W uzasadnieniu organ rentowy poinformował ubezpieczonego, że nie spełnia on warunków do ponownego ustalenia wysokości aktualnie pobieranej emerytury, tj. emerytury przyznanej od dnia 1 grudnia 2005 r., zgodnie z w/w przepisem, ponieważ nie osiągał on zarobków objętych składką na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po przyznaniu aktualnie pobieranej emerytury.

Następnie w dniu 18 sierpnia 2016 r. organ rentowy wskazał, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 10 lat kalendarzowych z ostatniego 20 lecia przed zgłoszeniem wniosku i ponowne ustalenie emerytury, tj. za lata od 1996 r. do 2015 r. wyniósł 53,09%, a z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury, tj. za lata od 1978 do 1991, 1997-2003 wyniósł 214,49%.

W okresie aktywności zawodowej, ubezpieczony był zatrudniony:

b) od 8 czerwca 1966r. do 15 lipca 1991 r. w KWK (...) w K. z tym, że:

- od 8 czerwca 1966 r. do 31 grudnia 1969 r. i od 1 stycznia 1970 r. do 31 maja 1976 r. jako ślusarz pod ziemią,
- od 1 czerwca 1976 r. do 30 września 1978 r. jako dozorca oddz. Urz. (...) pod ziemią,
- od 1 października 1978 r. do 15 lipca 1991 r. jako sztygar zmianowy oddz. Masz. Pod ziemią,
- b) od 14 stycznia 1997 r. do 31 grudnia 2004 r. w Banku Spółdzielczym w K..

(...) SA Zakład (...) poinformowała, że nie posiada dokumentacji płacowej ubezpieczonego sprzed 1978 r.

W toku postępowania Sąd zwrócił się do biegłego z zakresu rent i emerytur Z. T. o ponowne ustalenie wysokości emerytury ubezpieczonego na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej przy zastosowaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia, po uprzednim odtworzeniu jego wynagrodzeń za lata 1966-1977 na podstawie akt osobowo-płacowych i obowiązujących w tym okresie przepisów płacowych

oraz dodatkowo przy przyjęciu, że ubezpieczony pracował po dwie niedziele w miesiącu od 1975 r. do 1980 r., a później do 1990 r. po jednej niedzieli w miesiącu, w niedzielę pracował na zmianie A, oraz równocześnie, że ubezpieczony pracował na trzy zmiany po 1/3 miesiąca każdą zmianę w okresie od 1975 do 1990, z tym że w okresie od września 1967 r. do czerwca 1972 r., tj. w czasie pięciu lat nauki w Technikum, pracował włącznie na zmianie nocnej.

W związku z tym, że w w/w okresach zatrudnienia ubezpieczony pracował na zmianę nocną, to otrzymywał dodatek za pracę nocną. Zgodnie z przepisami Zbiorowego Układu Pracy dla pracowników fizycznych i umysłowych zatrudnionych w zakładach pracy Ministerstwa Górnictwa i Energetyki (ZUP) z dnia 1 kwietnia 1957 r., za normalną pracę nocną przysługiwał dodatek wynoszący za każdą przepracowaną godzinę przy pracy na dniówkę 10% podstawowej stawki godzinowej wynagrodzenia, wynikającej z osobistego zaszerogowania. Do wynagrodzeń za okres od września 1967 r. do czerwca 1972 r. ubezpieczonemu przysługiwał dodatek w wysokości 10% wynagrodzenia podstawowego za pracę w nocy.

Natomiast w okresie od 1 stycznia 1975 r. do odtwarzania wynagrodzeń należy zastosować przepisy Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Węglowego z dnia 1 stycznia 1975 r. (UZP dla PW). Zgodnie z tym:

- dodatek za pracę w niedzielę wynosił 100% (art. 8 ust. ZUP dla PW z 1 stycznia 1975 r.);
- dodatek za pracę w nocy (zmiana C) w wysokości 30% - zgodnie z par. 30 ust. 1 a załącznika nr 1 do UZP dla PW z 1 stycznia 1975r. Z uwagi na fakt, iż od 01 czerwca 1976 roku ubezpieczony pracował jako dozorca oddz. urz. maszyn pod ziemią i otrzymywał wynagrodzenie jako płacę podstawową miesięczną, należy w tym okresie do wyliczania dodatku zastosować zapisy § 10 ust 1 załącznika nr 2 do UZP dla PW z 1 stycznia 1975r. Wysokość dodatku będzie wynosiła 30%.
- dodatek z pracę poza pierwszą zmianą (na zmianie B) - w wysokości 10% zgodnie z par. 31 ust. 1 załącznika nr 1 do UZP dla PW z 1 stycznia 1975r. Od 1 czerwca 1976 roku do wyliczania dodatku za pracę na II zmianie stosuje się §10 ust 3 załącznika nr 2 do UZP dla PW z 1 stycznia 1975r. Wysokość dodatku będzie wynosiła 10%.
- ilość dni pracy na każdej zmianie to 1/3 miesiąca.

W okresie od 1 czerwca 1976 roku odwołujący otrzymywał stałą miesięczną płacę zasadniczą. Aby wyliczyć stawkę godzinową należało miesięczną płacę zasadniczą podzielić przez 200 zgodnie z art. 9 UZP dla PW - za podstawę obliczenia dodatków dla pracowników płatnych miesięcznie przyjmuje się 1/200 miesięcznej płacy zasadniczej.

Ubezpieczony otrzymywał również specjalne wynagrodzenie miesięczne z tytułu Karty Górnika. Odwołujący w okresie do 31maja 1976 roku pracował jako ślusarz pod ziemią i był zaszerogowany do V kategorii, okres pracy ponad 5- 10 lat. Zgodnie z tabelą, odwołującemu przysługiwało wynagrodzenie z Karty Górnika w wysokości 23,20 zł na dniówkę (łącznie z dniówkami w niedziele) podwyższone o 100% zgodnie z par. 25 ust 7. Od 1 czerwca 1976 roku wynagrodzenie

z Karty Górnika wyliczone zgodnie z par. 9 pkt. 9 i tabelą nr 7 załącznika nr 2 do UZP dla PW z 1 stycznia 1975 r. - 13 kategoria zaszerogowania okres pracy ponad 10-20 lat.

Niezależnie od powyższego ubezpieczony otrzymywał także deputat węglowy w pełnej wysokości. Do kwietnia 1971 roku odwołującemu przysługiwało 2 tony na rok a od maja 1971 roku 8 ton na rok (ubezpieczony zawarł związek małżeński w dniu (...)). Cena za 1 tonę węgla deputatowego wynosiła 500 zł/tonę w okresie do 31 grudnia 1970 roku, a od 1 stycznia 1971 roku do 31 grudnia 1981 roku 550zł/tonę.

W związku z powyższym, wynagrodzenie ubezpieczonego w latach 1966-1977 kształtowało się następująco:

1966 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 181 dniówek x 56 zł = 10 136 zł

Karta Górnika: 0zł

Deputat węglowy: 583,33 zł

Razem: 10 719,33 zł

1967 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 202 dniówki x 56 zł + 107 dniówek x 60 zł = 17 732 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 642 zł

Karta Górnika: 1 342 zł

Deputat węglowy: 1 000 zł

Razem: 20 716 zł

1968 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 225 dniówki x 60zł + 52 dniówki x 64 zł + 27 dniówek x

106 zł= 19 690 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 1 969 zł

Karta Górnika: 2 494,50 zł

Deputat węglowy: 1 000 zł

Razem: 25 153,50 zł

1969 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 321 dniówki x 106zł = 34 026 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 3 402,60 zł

Karta Górnika: 5 103,90 zł

Deputat węglowy: 1 000 zł

Razem: 43 532,50 zł

1970 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 263 dniówki x 106zł + 50 dniówek x 118 zł = 33 778 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 3 377,80 zł

Karta Górnika: 5 066,70 zł

Deputat węglowy: 1 000 zł

Razem: 43 222,50 zł

1971 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 54 dniówki x 118zł + 260 dniówek x 106 zł = 33 932 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 3 393,20 zł

Karta Górnika: 5 089,80 zł

Deputat węglowy: 3 300 zł

Razem: 45 715 zł

1972 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 304 dniówki x 106zł = 32 224 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 1 610,80 zł

Karta Górnika: 4 833,60 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 43 068,80 zł

1973 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 306 dniówek x 106zł = 32 436 zł

Karta Górnika: 4 865,40 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 41 701,40 zł

1974 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 303 dniówki x 106zł = 32 118 zł

Karta Górnika: 4 817,70 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 41 335,70 zł

1975 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 292 dniówki x 148zł = 46 768 zł

Dodatek za pracę w niedzielę: 12 x 296 zł= 3 552 zł

Dodatek za pracę na zmianie B: 1 440,53

Dodatek za pracę na zmianę C: 4 321,60 zł

Karta Górnika: 14 662,40 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 75 144,53 zł

1976 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 112 dniówek x 148zł +7 x 4 300 zł = 48 156 zł

Dodatek funkcyjny: 7 x 600 zł = 4 200 zł

Dodatek za pracę w niedzielę: 5 x 296 zł + 7 x 430 zł= 3 888 zł

Dodatek za pracę na zmianie B: 1 555,87 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 4 667,60 zł

Karta Górnika: 18 960,80 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 85 828,27 zł

1977 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 12 x 4 300 zł = 51 600 zł

Dodatek funkcyjny: 8 600 zł

Dodatek za pracę w niedzielę: 12 x 344 zł= 4 128 zł zł

Dodatek za pracę na zmianie B: 1 720 zł

Dodatek za pracę na zmianę C: 5 160 zł

Karta Górnika: 22 800,00 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 98 408 zł

Natomiast stosunek wynagrodzenia ubezpieczonego do średniego wynagrodzenia w kraju wynosi:

Rok	Wynagrodzenie	Średnia krajowa	Stosunek wynagrodzenia ubezpieczonego do
------------	----------------------	------------------------	---

	<i>(bez technicznej produkcyjnej)</i>	<i>premi i</i>	<i>średniego krajowej (w %)</i>
1966	10 719,33	23 208	46,19
1967	20 716,00	24 192	85,63
1968	25 153,5	25 272	99,53
1969	43 532,50	26 088	166,87
1970	43 222,50	26 820	161,16
1971	45 715	28 296	161,56
1972	43 068,80	30 108	143, 05
1973	41 701,40	33 576	124,20
1974	41 335,70	38 220	108,15
1975	75 144,53	46 956	160,03
1976	85 828,27	51 372	167,07
1977	98 408	55 152	178,43
1978	133 155,00	58 644	227,06
1979	148 773,00	63 924	232,73
1980	185 282,00	72 480	255,63
1981	227 113,00	92 268	246,14
1982	385 014,00	139 572	275,85
1983	457 721,00	173 700	263,51

1984	662 153,00	202 056	327,71
1985	866 229,00	240 060	360,84
1986	1 063 461,00	289 140	367,80
1987	1 216 326,00	350 208	347,32
1988	1 909 425,00	637 080	299,72
1989	6 227 295,00	2 481 096	250,99
1990	33 250 299,00	12 355 644	269,11
1991	30 996 384,00	21 240 000	145,93
1992	0	35 220 000	0
1993	0	47 940 000	0
1994	0	63 936 000	0
1995	0	8 431 000	0
1996	0	10 476 000	0
1997	7 016,25	12 743,16	55,06
1998	8 787,62	14 873,88	59,08
1999	16 492,46	20 480,88	80,53
2000	15 575,50	23 085,72	67,47
2001	17 060,50	24 742,20	68,95
2002	18 641,00	25 598,52	72,82
2003	18 668,50	26 417,64	70,67

2004	15 478,94	27 474,84	56,34
2005	0	28 563,48	0

Suma wskaźników z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu zatrudnienia ubezpieczonego, tj. z lat 1969-1971, 1975-1991 wynosi 4 865,46 %.

Zgodnie z powyższym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi **243,27%** (4 865,46 : 20)

Natomiast suma wskaźników z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z dwudziestolecia 1996-2015, tj. z lat 1996-2005- wynosi 530,92%.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi **53,09%**

Powyższe wyliczenie hipotetycznego wynagrodzenia, które otrzymywał ubezpieczony zawiera wyłącznie te jego elementy, co do których istnieje pewność, iż faktycznie były one zaliczane do wynagrodzenia i, że je faktycznie w określonej wysokości otrzymywał tj.: wynagrodzenie zasadnicze, dodatek funkcyjny, dodatek za pracę w niedzielę (100%), dodatek za pracę na zmianie B (10%), dodatek za pracę na zmianie C (30%), deputat węglowy, świadczenie z Karty Górnika.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta organu rentowego, akta osobowe ubezpieczonego, zeznania ubezpieczonego złożone na rozprawie w dniu 2 grudnia 2016 r. (k.21-22); zeznania świadka E. J. złożone na rozprawie w dniu 11 sierpnia 2017 r. (k.90); zeznania świadka H. N. złożone na rozprawie w dniu 11 sierpnia 2017 r. (k.90-91); świadectwo ukończenia technikum zawodowego przez ubezpieczonego (k.97-98) opinię biegłego sądowego Z. T. z dnia 31 marca 2017 r. (k.35-62) wraz z opinią uzupełniającą z dnia 17 listopada 2017 r. (k.106-119).

Sąd częściowo podzielił opinię główną wraz uzupełniającą sporządzoną przez biegłego Z. T.. W ocenie Sądu biegły sądowy bezpodstawnie zaliczył ubezpieczonemu do osiąganego wynagrodzenia w latach 1966-1977 premie techniczne i produkcyjne. W aktach sprawy brak jest dostatecznej dokumentacji, iż ubezpieczony takie świadczenia otrzymywał i w jakiej wysokości. Skoro nie ma wiarygodnych źródeł, przy użyciu których można byłoby z pewnością stwierdzić, iż sporne premie ubezpieczony otrzymywał, to Sąd nie może zaliczyć wskazanych przez biegłego kwot do osiąganego wynagrodzenia. Odtworzenie wynagrodzenia ubezpieczonego musi dotyczyć wyłącznie tylko tych składników, które ubezpieczony z pewnością otrzymywał i istnieją dowody, które to potwierdzają. W związku z tym nie może ono opierać się na domniemaniach, w sytuacji gdzie brak jest jakichkolwiek dowodów potwierdzających otrzymywane – w przypadku ubezpieczonego - premie. Ubezpieczony nie wykazał również w toku postępowania, aby takie świadczenia uzyskiwał. Tym samym zarzuty organu rentowego podniesione w piśmie z dnia 16 stycznia 2018 r. w tym zakresie są zasadne (k.132). Wskazać należy, że sporna premia miała charakter uznaniowy, a nie stały. Była uzależniona od wielu czynników, w tym wydobycia całej kopalni, postępu danej ściany czy oceny danego pracownika przez jego przełożonych. W tym miejscu należy wyraźnie zaznaczyć, że dowód z opinii biegłego sądowego, jak każdy inny dowód podlega ocenie Sądu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 października 2017 r., sygn. akt I ACa 357/17). Ponadto zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 11 grudnia 2017 r. (sygn. akt III AUa 68/17) „Jakkolwiek opinia biegłego jest oparta na wiadomościach specjalnych, to podlega ona ocenie sądu w oparciu o cały zebrany w sprawie materiał, a zatem na tle tego materiału dowodowego koniecznym jest stwierdzenie, czy ustosunkowała się ona do wynikających z innych dowodów faktów mogących stanowić podstawę ocen w opinii zawartych oraz czy opierając się na tym materiale w sposób logiczny i jasny przedstawia tok rozumowania prowadzący do sformułowanych w niej wniosków”. Jak już wyżej wskazano, z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego nie wynika jednoznacznie, aby ubezpieczony otrzymywał sporne świadczenia. W pozostałym zakresie Sąd podzielił opinie biegłego, bowiem są one spójne, logiczne i poparte wieloletnim doświadczeniem. Poza spornymi premiami biegły słusznie uwzględnił te składniki wynagrodzenia, co do których jest pewność, iż ubezpieczony je

otrzymywał, tj.: wynagrodzenie zasadnicze, dodatek funkcyjny, dodatek za pracę w niedzielę (100%), dodatek za pracę na zmianie B (10%), dodatek za pracę na zmianie C (30%), deputat węglowy, świadczenie z Karty Górnika. W związku z tym, Sąd nie uznał iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony przez biegłego jest odpowiedni i dokonał własnych obliczeń. Jednocześnie Sąd nie uwzględnił pozostałych zarzutów podniesionych przez organ rentowy, uznając je za sprzeczne nie tylko z opinią biegłego sądowego, której w tym zakresie Sąd dał wiarę, ale i pozostałym materiałem dowodowym. Tym samym zarzuty organu rentowego w tym zakresie są bezpodstawne.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków E. J. oraz H. N. uznając je za wiarygodne. Świadkowie pracowali razem z powodem, znali specyfikę wykonywanej przez niego pracy. Ponadto ich zeznania nie zostały w żaden skuteczny sposób zakwestionowane w toku przewodu sądowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego J. W. nie zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunki do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017.1383 j.t.).

Zgodnie z powołanym przepisem wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,
- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być

udowadniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Zatem – jak już to wskazano wcześniej - kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym.

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, podkreślić należy, że biegły sądowy wprawdzie odtworzył wynagrodzenie ubezpieczonego za lata 1966-1977 i obliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, który przekroczył 250%, lecz obliczenia te nie zostały dokonane w sposób prawidłowy. Biegły zaliczył ubezpieczonemu do osiąganego wynagrodzenia premie techniczną i produkcyjną, pomimo braku dowodów, że świadczenia te ubezpieczony otrzymywał. W związku z tym, Sąd nie dał wiary opinii biegłego w tym zakresie i musiał dokonać własnych obliczeń. Sąd odtworzył osiąganego przez ubezpieczonego wynagrodzenia z pominięciem tego składnika. W obliczeniach uwzględnił wyłącznie te składniki wynagrodzenia, co do których jest pewność, że biegły je otrzymywał, tj.: wynagrodzenie zasadnicze, dodatek funkcyjny, dodatek za pracę w niedzielę (100%), dodatek za pracę na zmianie B (10%), dodatek za pracę na zmianie C (30%), deputat węglowy, świadczenie z Karty Górnika. Następnie Sąd obliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru zarówno z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu zatrudnienia ubezpieczonego, jak i z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z dwudziestolecia 1996-2015, tj. z lat 1996-2005. W obu przypadkach jego wysokość nie przekroczyła wymaganych 250%.

Reasumując, skoro wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest niższy niż 250%, to ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do ponownego przeliczenia pobieranej przez niego emerytury górniczej z zastosowaniem art.110a ustawy, to jest z uwzględnieniem podstawy wymiaru wyliczonej na nowo zgodnie z art.15 ustawy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego jako bezzasadne.

SSR del. Anna Capik-Pater